

Project Updates: May 2018

District level workshop: We have conducted a district level workshop "Human Wildlife Conflict and Save Snakes Save Nature" on May 4th 2018 at Hotel New Era, Butwal, inviting delegates from the various departments. The District Forest Officer, conservationists, academicians, health personnel, community forest users groups, political leaders, and media personnel from local and national newspapers, FM radio and television. This programme happened for the first time in Rupandehi district. Current wildlife policies and conservation practices in Nepal are not sympathetic to snakes. Through this district level workshop, we highlighted the urgency of a need for a policy to ensure snake conservation as well as providing conservation recommendations to the participating delegates to conserve snake species and their habitat not only in the Rupandehi district, but nationwide.

Prior to start of the programme, we requested all the delegates to fill in a questionnaire designed by us to find out their level of awareness. We found them very curious about the questions. After the questionnaire, our regular session started. District Forest Officer Romraj Lamichhane talked about "Human Wildlife Conflict Management" in Rupandehi district including snakes (pythons). He informed delegates that Forest Department, Rupandehi had rescued and relocated seven pythons in 2017/2018 and other mammals too. Similarly, the Assistant Forest Officer, Yagyamurti Khanal, from Sector Forest Office, Butwal, presented "Guidelines about compensation for damage caused by the attack from wild animals". Dr. Chhabilal Thapa also gave his speech on first aid after snakebite, clinical signs and symptoms of snakebite and medical importance of snakes and snakebite management. Lastly, I presented my previous work "Snakes and their Conservation in Rupandehi district, Nepal" and our ongoing work "Save Snakes Save Nature" both of which were funded by The Rufford Foundation. I also have given the theoretical and practical knowledge in different aspect of snakes and snakebites, general Introduction and information on snakes, ecology, snake species in Nepal, identification of venomous and non-venomous snakes of Nepal, preventive measures from snakebite, importance and conservation of snakes, misconceptions of snakes and snakebites in Nepal and epidemiology of snakebite in Nepal.

District Forest Officer, Romraj Lamichhane talking about "Human Wildlife Conflict Management" in Rupandehi district.

DFO, Romraj Lamichhane talking on "Human-Snake Conflict" in Rupandehi district.

Assistant Forest Officer (AFO), Yagyamurti Khanal, from Sector Forest Office, Butwal, has presented "Guidelines about compensation for damage caused by the attack from wild animals".

Dr. Chhabilal Thapa talking on snakebite management in Nepal.

Me presenting our previous work "Snakes and their Conservation in Rupandehi district, Nepal"

Me informing and discussing on our ongoing work "Save Snakes Save Nature"

Participation: A total of 35 delegates from the following departments were participated in the "Human Wildlife Conflict and Save Snakes Save Nature", a district level programme.

- Ministry of Industry, Tourism, Forest and Environment, Province No. 5.
- District Forest Office, Rupandehi.
- District Soil Conservation Office, Rupandehi.

- Federation of Community Forestry Users (FECOFUN).
- Sector Ban Karyalaya, Butwal, Rupandehi.
- Sector Ban Karyalaya, Shitalnagar, Devdaha, Rupandehi.
- Ilaka ban karyalaya, Rupandehi.
- Community Forest Users Group.
- Community Forest, Rupandehi.
- Village Forest Management Board (Gau Ban Samanwaya Sanjaal).
- Nepal Toxinology Association, Nawalparasi.
- Biodiversity Conservancy Nepal, Rupandehi.
- Lumbini Zonal Hospital, Rupandehi.
- Kaligandaki Community Hospital, Nawalparasi.
- Green Youth Nepal, Rupandehi.
- Media personnel from local and national newspapers, FM radio and television.

Mounted Laminated Framed Poster (with hanging system) Distribution: We have distributed 10 mounted laminated framed posters with hanging system to:

- Surya Kant Sigdel, Secretary, Ministry of Industry, Tourism, Forest and Environment, Province No. 5.
- Romraj Lamichhane, DFO, District Forest Office, Rupandehi.
- Saroj Pokherel, Assistant Officer, District Soil Conservation Office, Rupandehi.
- Yagyamurti Khanal, AFO, Sector Ban Karyalaya, Butwal, Rupandehi.
- Krishna Prasad Gyawali, AFO, Sector Ban Karyalaya, Shitalnagar, Devdaha, Rupandehi.
- Giri Prasad Gaire, AFO, Shankarnagar Community Forest, Rupandehi.
- Baburam Aryal, President, Shankarnagar Ban Bihar and Research Centre, Rupandehi.

- Babita Bajimaya, Emergency Encharge, Lumbini Zonal Hospital, Rupandehi.
- Dr. Gopal Khanal, Kaligandaki Community Hospital, Nawalparasi.
- Ghanshyam Pathak, Principle, Kalika Manab Gyan HSS, Rupandehi.

Surya Kant Sigdel, Secretary, Ministry of Industry, Tourism, Forest and Environment, Province No. 5, being handed over the Mounted Laminated Framed Poster.

Romraj Lamichhane, District Forest Officer (DFO), Rupandehi, being handed over five mounted laminated framed posters to:

- Saroj Pokherel, Assistant Officer, District Soil Conservation Office, Rupandehi.
- Yagyamurti Khanal, AFO, Sector Ban Karyalaya, Butwal, Rupandehi.
- Krishna Prasad Gyawali, AFO, Sector Ban Karyalaya, Shitalnagar, Devdaha, Rupandehi.
- Giri Prasad Gaire, AFO, Shankarnagar Community Forest, Rupandehi.

Left: Baburam Aryal, President, and Khimlal Pandey, Secretary, Shankarnagar Ban Bihar and Research Centre, Rupandehi being handed over Poster. Right: Babita Bajimaya, Emergency Encharge, and Dr. Shakuntala Gupta, Lumbini Zonal Hospital, Rupandehi, being handed over Poster

Interaction and Discussion Session: During the interaction and discussion session, Dr. Thapa and I answered the questions in the questionnaire and clarified all their queries about snakes, snakebites and snake conservation. In this session, we also informed about our ongoing work and also discussed on our other objectives; selection of schools/colleges, communities, snake rescue centre, snake information centre, snake handling training and tong distribution programme, etc.

Educational Materials Distribution: Before the end of the session, we have distributed brochures (both in English and Nepali), posters, souvenir, health bulletin and mounted laminated framed posters.

Brochures (both in English and in Nepali), Posters and Mounted Laminated Framed Posters.

Save Snakes Save Nature Visiting Cards :

Our banner for the District Level Program organized by District Forest Office, Rupandehi and supported by The Rufford Foundation and Nepal Toxinology Association.

Media Coverage of District Level Workshop and Interviews: Our district level program was covered by various media from local and national newspapers, FM radio and television and online media who also participated in the workshop. The news and interviews on our project "Save Snakes Save Nature" helped us to reach up to thousands of more people not only in Rupandehi district but also in other districts.

News Coverage on Printed Media

1. Butwal Today national daily newspaper.
2. Dainik Patra Nepali national daily newspaper.
3. Khasyauli Saptahik - weekly newspaper.
4. Tilottama City national weekly newspaper.

बासस्थान अतिक्रमणसँगै बन्यजन्तु संकटमा

बुटवल, २१ वैशाख- बहु द्यो मानव जनसंख्याका कारण बन्यजन्तुको बासस्थानका रूपमा रहेको वन क्षेत्र अतिक्रमण हुने क्रम बढेको छ। बनजंगलको अतिक्रमणले गर्दा बन्यजन्तुहरू संकटमा परेको एक कार्यक्रममा बोल्ने बकाहरूले बताएका छन्। नेपाल टाँक्सनोलीजी एसोसिएसनको संरक्षण तथा जिल्ला वन कार्यालयको आयोजनामा शुक्रबार बुटवलमा मानव बन्यजन्तु द्वन्द्व तथा सर्प बचाओ प्रकृति जोगाओ कार्यशाला गोष्ठीमा बोल्ने बकाहरूले बन्यजन्तुहरूको संरक्षणको अभियानमा सब मानवजातीको कोभमा आएको बताएका हुन्।

जिल्ला वन कार्यालय रूपन्देहीका प्रमुख रंगमाज लामिछानेले जिल्लामा बन्यजन्तुको आक्रमणको अस्तरा र उद्धार गरिएका जनावरका बाँझा जनावरको रिक्का भिए। वन क्षेत्रमा मानव अतिक्रमणले जंगली जनावरहरू सम्पन्ना पोर्को उनले बताए। रूपन्देही जिल्लामा

निलगाई, बोलैत, दुम्सी, बादर र अतिगरबाट मानवीय र बालीमा क्षति पुगेको धेरै गुनासोहरू आएको उनले बताए। पिडित पक्षलाई सरकारले राहत र क्षतिपूर्तिको व्यवस्था गरेको भन्दै उनले यसका लागि आवश्यक प्रक्रिया पुरा गर्नुपर्ने समेत बताए।

सेक्टर वन कार्यालय बुटवलका प्रमुख यशमूर्ति खनालले बन्यजन्तुबाट हुने आक्रमण र यसबाट सरकारबाट राहतको व्यवस्था गरिएको बताए। नेपालमा १४ प्रजातीका बन्यजन्तुबाट मानवीय र बालीनालीमा हुने क्षतिका लागि अवस्था हेरिकन सरकारले १० हजारसम्मको व्यवस्था गरेको उनले बताए। बुटवल उपमहानगरपालिका वडा नं. १२ को मोतीपु बुझमा बन्यजन्तुले भैँत क्षति गरेको भन्दै त्यसको तथ्याङ्क संकलन गरिएको समेत उनले बताए।

कार्यक्रममा सर्प विशेषज्ञ डा. छविमाल थापाले र्स्पन्देहाका बजर तराईका धेरै जिल्लामा मानिसहरूको मृत्यु हुने गरेको बताए। सर्पको

टोकाईपछि प्राथमिक उपचार र समयमा अरु थप उपचार नपाउँदा मानवीय क्षति हुने गरेको उनले बताए। सर्पका प्रजाती सर्पसंरक्षणका विषयमा संरक्षणकर्मी कमल देवकोटाले जानकारी दिँदै सवै सर्प विषालु नहुने बताए।

उनले नेपालमा पाइने ८० प्रजातीमध्ये केवल २१ प्रजातीमात्र विषालु सर्प हुने दावी गरे।

सर्प बचाओ, प्रकृति जोगाओ भन्ने नारासहित अभियान शुरु भएको भन्दै उनले यसवर्ष रूपन्देहीका विभिन्न सर्प प्रभावित क्षेत्रहरू विविध कार्यक्रमहरू गरिने बताए। सर्पमज्दनी अहान्ताका कारण मानिसले अविषालु सर्पहरू मार्ने गरेको उनले दुवैमाथो गरे। जसका कारण प्रकृतिको ईको सिस्टममा भै प्रभाव परिएको उनले बताए। जिल्लाका ३० विद्यालयहरूमा सर्प सम्बन्धी संवेदनमूलक कार्यक्रम, जिल्लाका १० वटा विभिन्न समुदायहरूमा स्नेक टाँ (सर्प समात्ने

लौरो) विचारण गर्ने कार्यक्रमका साथै ४ वटा समुदायका युवाहरूलाई सर्प समात्ने र सर्प उद्धार गर्ने तालिमहरू समेत संचालन गर्ने बताए। यसैगरि यी समुदायमा सर्पसुचना केन्द्र स्थापना गरि सर्पको तथ्याङ्क र जानकारी लिने रूपमा विकास गर्ने सल्लाह रहेको उनले बताए। उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय, प्रदेश नम्बर ५ का शाखा अधिकृत हिलाराम पौडेलले प्रदेश सरकार नीति बनाउन लागेको भन्दै यसका लागि आवश्यक सुझावहरू उपलब्ध गराउन आग्रह गरे। नेपालका २६ वटा जिल्लामध्ये रूपन्देही सर्प प्रभावित जिल्लामा पर्ने गर्दछ। जहा सर्प र सर्पदंशका कारण वर्षेनी धेरै मानिसहरू प्रभावित हुने गर्दछ। रूपन्देहीमा अघिल्लो वर्ष भएको अध्ययनमा विषालु र अविषालु गरि २० प्रजातीका सर्पहरू पाइएको देवकोटाले बताए। जसमा डा छविमाल थापा र कमल देवकोटाको टिमले गतवर्ष अध्ययन गरेको थियो। ■

News Coverage on Butwal Today National Daily Newspaper

मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व सम्बन्धि कार्यशाला गोष्ठी

बुटवल, २१ वैशाख (दैपत्र)-नेपाल टाँक्सनोलीजी एसोसिएसनको संरक्षण तथा जिल्ला वन कार्यालयको आयोजनामा शुक्रबार बुटवलमा एक दिने मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व तथा सर्प बचाओ प्रकृति जोगाओ कार्यशाला गोष्ठी सम्पन्न भएको छ। प्रकृति संरक्षणका लागि वन्यजन्तुहरूको संरक्षण जरूरी रहेको भन्दै सहभागीहरूले अब उनीहरूको संरक्षणको जिम्मेवारी मानवजातिको कोभमा आएको बताए। कार्यक्रममा जिल्ला वन कार्यालय रूपन्देहीका प्रमुख रंगमाज लामिछानेले जिल्लामा बन्यजन्तुको आक्रमणका घटनाहरू र उद्धार समेत गरिएको बताए। सेक्टर वन कार्यालय बुटवलका प्रमुख यशमूर्ति

खनालले वन्यजन्तुबाट हुने आक्रमण र यसबाट सरकारले गरेको राहतको व्यवस्थाबारे प्रकाश पारेका थिए। नेपालमा १४ प्रजातिका वन्यजन्तुबाट मानवीय र बालीनालीमा हुने क्षतिका लागि अवस्था हेरिकन सरकारले १० हजारसम्मको व्यवस्था गरेको उनले बताए। कार्यक्रममा सर्प विशेषज्ञ डा. छविमाल थापाले सर्पदंशका कारण तराईका धेरै जिल्लामा मानिसहरूको मृत्यु हुने गरेको बताए। सर्पको टोकाईपछि प्राथमिक उपचार र समयमा अरु थप उपचार नपाउँदा मानवीय क्षति हुने गरेको उनले बताए। सर्पका प्रजाति सर्पसंरक्षणका विषयमा संरक्षणकर्मी कमल देवकोटाले सवै सर्प विषालु नहुने

गहुने बताए। सर्प बचाओ, प्रकृति जोगाओ भन्ने नारासहित अभियान शुरु भएको भन्दै उनले यसवर्ष रूपन्देहीका विभिन्न सर्प प्रभावित क्षेत्रहरू विविध कार्यक्रमहरू गरिने बताए। उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय, प्रदेश नम्बर ५ का शाखा अधिकृत हिलाराम पौडेलले प्रदेश सरकार नीति बनाउन लागेको भन्दै यसका लागि आवश्यक सुझावहरू उपलब्ध गराउन आग्रह गरे। नेपालका २६ वटा जिल्लामध्ये रूपन्देही सर्प प्रभावित जिल्लामा पर्ने गर्दछ। जहा सर्प र सर्पदंशका कारण वर्षेनी धेरै मानिसहरू प्रभावित हुने गर्दछ। रूपन्देहीमा अघिल्लो वर्ष भएको अध्ययनमा विषालु र अविषालु गरि २० प्रजातीका सर्पहरू पाइएको देवकोटाले बताए।

News Coverage on Dainik Patra Nepali National Daily Newspaper

मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व सम्बन्धी कार्यशाला गोष्ठी

खुशीली रंगमददता

बुटवल : नेपाल टाँक्सनोलीजी एसोसिएसनको संरक्षण तथा जिल्ला वन कार्यालयको आयोजनामा शुक्रबार बुटवलमा एक दिने मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व तथा सर्प बचाओ प्रकृति जोगाओ कार्यशाला गोष्ठी सम्पन्न भएको छ। प्रकृति संरक्षणका लागि वन्यजन्तुहरूको संरक्षण जरूरी रहेको भन्दै सहभागीहरूले अब उनीहरूको संरक्षणको जिम्मेवारी मानवजातिको कोभमा आएको बताए। कार्यक्रममा जिल्ला वन कार्यालय रूपन्देहीका प्रमुख रंगमाज लामिछानेले जिल्ला वन्यजन्तुको आक्रमणका घटनाहरू र उद्धार समेत गरिएको बताए। सेक्टर वन कार्यालय

बुटवलका प्रमुख यशमूर्ति खनालले वन्यजन्तुबाट हुने आक्रमण र यसबाट सरकारले गरेको राहतको व्यवस्थाबारे प्रकाश पारेका थिए। नेपालमा १४ प्रजातीका वन्यजन्तुबाट मानवीय र बालीनालीमा हुने क्षतिका लागि अवस्था हेरिकन सरकारले १० हजारसम्मको व्यवस्था गरेको उनले बताए। कार्यक्रममा सर्प विशेषज्ञ डा. छविमाल थापाले सर्पदंशका कारण तराईका धेरै जिल्लामा मानिसहरूको मृत्यु हुने गरेको बताए। सर्पको टोकाईपछि प्राथमिक उपचार र समयमा अरु थप उपचार नपाउँदा मानवीय क्षति हुने गरेको उनले बताए। सर्पका प्रजाति सर्पसंरक्षणका विषयमा संरक्षणकर्मी कमल देवकोटाले सवै सर्प विषालु नहुने

बताए। सर्प बचाओ, प्रकृति जोगाओ भन्ने नारासहित अभियान शुरु भएको भन्दै उनले यसवर्ष रूपन्देहीका विभिन्न सर्प प्रभावित क्षेत्रहरू विविध कार्यक्रमहरू गरिने बताए। उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय, प्रदेश नम्बर ५ का शाखा अधिकृत हिलाराम पौडेलले प्रदेश सरकार नीति बनाउन लागेको भन्दै यसका लागि आवश्यक सुझावहरू उपलब्ध गराउन आग्रह गरे। नेपालका २६ वटा जिल्लामध्ये रूपन्देही सर्प प्रभावित जिल्लामा पर्ने गर्दछ। जहा सर्प र सर्पदंशका कारण वर्षेनी धेरै मानिसहरू प्रभावित हुने गर्दछ। रूपन्देहीमा अघिल्लो वर्ष भएको अध्ययनमा विषालु र अविषालु गरि २० प्रजातीका सर्पहरू पाइएको देवकोटाले बताए।

News Coverage on Khasyauli Saptahik - Weekly Newspaper

रुपन्देहीमा भेटिए २० प्रजातीका सर्प

तिलोत्तमा सिटी वैशाख २३ गते

नेपाल टक्सिनोलोजी एशोसियसनको सहयोग तथा जिल्हा बान कार्यालयको आयोजनामा शुक्रबार बुटवलमा एक दिने मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व तथा सर्प बचाऔं प्रकृति जोगाऔं कार्यशाला गोष्ठी सम्पन्न भएको छ। प्रकृति संरक्षणका लागि वन्यजन्तुहरूको संरक्षण जरूरी रहेको भन्दै सहभागीहरूले अब उनिहरूको संरक्षणको जिम्मेवारी मानवजातीको काधमा आएको बताए। कार्यक्रममा जिल्हा बान कार्यालय रुपन्देहीका प्रमुख रोमराज लामिछानेले जिल्लामा वन्यजन्तुको आक्रमणका घटनाहरू र उद्धार समेत गरिएको बताए। सेक्टर वन कार्यालय बुटवलका प्रमुख यज्ञमूर्ति खनालले वन्यजन्तुबाट हुने आक्रमण र यसवापत सरकारले गरेको राहतको ब्यवस्थाबारे प्रकाश पारेका थिए। नेपालमा १४ प्रजातीका वन्यजन्तुबाट मानविय र बालीन(लीमा हुने क्षतिका लागि अवस्था

हेरिकन सरकारले १० हजारसम्मको ब्यवस्था गरेको उनले बताए।

कार्यक्रममा सर्प विशेषज्ञ डा. छविलाल थापाले सर्पदंशका कारण तराईका धेरै जिल्लामा मानिसहरूको मृत्यु हुने गरेको बताए। सर्पको टोकाईपछि प्राथमिक उपचार र समयमा अरु थप उपचार नपाउदा मानवीय क्षति हुने गरेको उनले बताए। सर्पका प्रजाती सर्पसंरक्षणका विषयमा संरक्षणकर्मी कमल देवकोटाले सबै सर्प विषालु नहुने बताए। सर्प बचाऔं, प्रकृति जोगाउने भन्ने नारासहित अभियान शुरु भएको भन्दै उनले यसवर्ष रुपन्देहीका विभिन्न सर्प प्रभावित क्षेत्रहरू

विविध कार्यक्रमहरू गरिने बताए। उद्योग, पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय, प्रदेश नम्बर ५ का शाखा अधिकृत डिलाराम पौडेलले प्रदेश सरकार नीति बनाउन लागेको भन्दै यसका लागि आवश्यक सुभ(वहरू उपलब्ध गराउन आग्रह गरे। नेपालका २६ वटा जिल्लामध्ये रुपन्देही सर्प प्रभावित जिल्लामा पर्ने गर्दछ। जहाँ सर्प र सर्पदंशका कारण वर्षेनी धेरै मानिसहरू प्रभावित हुने गर्दछ। रुपन्देहीमा अधिल्लो वर्ष भएको अध्ययनमा विषालु र अविषालु गरि २० प्रजातीका सर्पहरू पाईएको देवकोटाले बताए।

News Coverage on Tilottama City National Weekly Newspaper

News Coverage on online media:

Note: Just copy the links and paste it on the Google Chrome

1. Butwal Today National Daily Newspaper - <http://butwaltoday.com.np>
<http://butwaltoday.com.np/epaperphoto/6-2211.jpg>

2. Dainik Patra Nepali National Daily Newspaper - <http://www.dainikpatra.com>
<http://www.dainikpatra.com/2018/05/11469/#&gid=1&pid=6>
3. Tilottama City National Weekly Newspaper - <http://tilottamacity.com>
<http://tilottamacity.com/2018/05/07/%E0%A4%B0%E0%A5%81%E0%A4%AA%E0%A4%A8%E0%A5%8D%E0%A4%A6%E0%A5%87%E0%A4%B9%E0%A5%80%E0%A4%AE%E0%A4%BE%E0%A4%AD%E0%A5%87%E0%A4%9F%E0%A4%BF%E0%A4%8F-%E0%A5%A8%E0%A5%A6%E0%A4%AA%E0%A5%8D%E0%A4%B0/>
4. Nagarik Aawaj Online - <http://www.nagarikaawaj.com>
<http://www.nagarikaawaj.com/2018/05/48746/>
5. Bulletin Nepal Online - <http://www.bulletinnepal.com>
<http://www.bulletinnepal.com/2018/05/%E0%A4%AE%E0%A4%BE%E0%A4%A8%E0%A4%B5%E0%A4%A8%E0%A5%8D%E0%A4%AF%E0%A4%9C%E0%A4%A8%E0%A5%8D%E0%A4%A4%E0%A5%81-%E0%A4%A6%E0%A5%8D%E0%A4%A7%E0%A4%A8%E0%A5%8D%E0%A4%A6%E0%A4%B8%E0%A4%AE/>

The news reporter from Buddha Television, Lumbini Television, Janata Television, ABC News, Jagaran FM, Lumbini FM have also broadcasted news of our district level workshop.

My interview on Buddha Television, Rupandehi

Upcoming Updates:

- Awareness campaign in schools/colleges,
- Workshop in communities,
- Snake handling training and tong distribution programme.
- Establishment of snake information centre.
- Establishment of snake rescue centre.
- Hoarding boards placing programme.
- Radio programmes.

Good News from **Save the Snakes**:

Save The Snakes (<https://savethesnakes.org/>) is also supporting our project "Save Snakes Save Nature: A Conservational Effort through Community Participation in Rupandehi District, Nepal" to mitigate human-snake conflict in communities. We have conducted awareness programmes in 30 schools/colleges. Earlier, we have proposed to The Rufford Foundation for 25 schools/colleges only and after getting support from Save the Snakes, we added five more schools/colleges in our campaign. Also, we have printed more 5000 brochures and 1,000 posters to run awareness programmes.

Here is the link of our project supported by Save the Snakes:

<https://savethesnakes.org/nepal-rupandehi/>